

munke posten

1965

DEN GAMLE SKOLE bygning

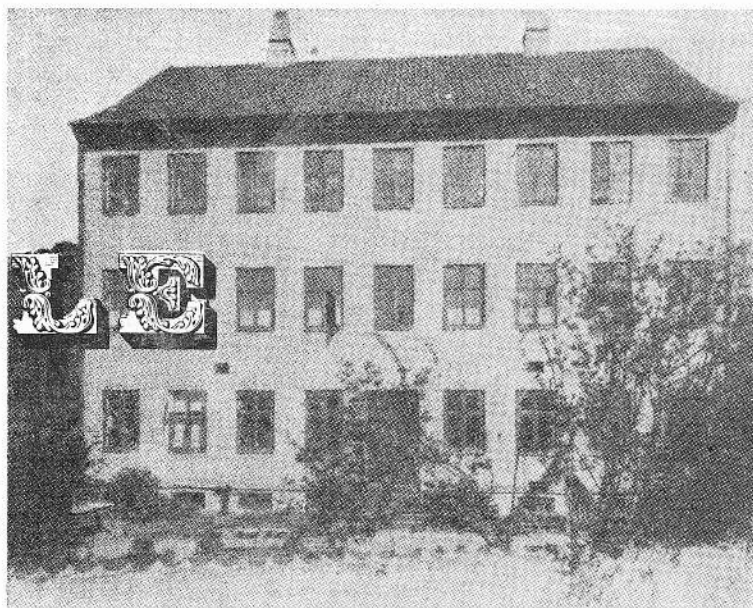

Foto efter Chr. Buur: Folkeskoleundervisning i Aarhus før 1814

Fra sit sjællandske eksil i Ballerup skriver overbibliotekar Sigfred Hjort Eriksen (realist 1931) en epistel i anledning af skolebygningens jubilæum.

»Fortæl om en bygning du kender godt«. Pyha, hvis man havde fået sådan en dum stil for. Sku' man skrive om brandstationen? Kosmorama? Banegården?

Det er ikke sikkert den tanke ville ha' strejft en 13-årig, at man kunne gaffe en hel masse op om SKOLEN man gik i?

Du godeste ... nu sidder jeg midt i den dumme opgave! »Skriv lidt i anledning af, at Ny Munkegades skoles bygning fylder 75 år«. Det er klart, at skolen må have en fødselsdag. Mere pudsigt, at det aldrig før er gået rigtigt op for mig, at den gamle kasse ikke har eksisteret altid. For en

skoleelev omkring 1925-30 var både skolen og dens lærerstab en fastslået oldsag. De var der bare, forelå som uomstødelige, fastslåede kendsgerninger; ofte lidt for fastslåede eller for enkelte læreres vedkommende lidt for fastslående.

Nu skal ingen lejlighed forsømmes til at smugle bibliotekspropaganda ind i hvadsomhelst. Der er slet ingen grund til skånsel her. Det er vel heller ikke ubekendt, at mangen en stil kun er kommet til verden ved hjælp af bøger, egnede til at skrive efter. (»Er han forfatter-«). »Åhja. Han skriver da af og til. Mest af.« Hvorpå de tvende kære herrer A + B vakler hver til sit).

Ved orientering på biblioteket viser det sig, at skolen som arkitekt har haft Sophus F. Kühnel (1851-1930). Han etablerede sig i Århus i 1882. Allerede 5 år efter fik han skoleopgaven overdraget. Eksempler på andre af hans værker: Chr. IX's børnehjem - »Friheden« - Brandstationen - Jydsk Handels- og Landbrugsbank på Lille Torv - Mejlborg - »Casino« - Valgmenighedskirken i Nr. Allé - Krematoriet på Ndr. Kirkegård.

Den skarpsindige læser vil fornemme et helt livsforløb fra fødsel til grav. Med hensyn til sidstnævnte bygning er der ikke noget at se efter i dag. Men de øvrige består vist endnu. Mejlborg som bekendt i 2. udgave efter den sagnagtigt voldsomme brand i 1899, da man til sidst fik artilleri mobiliseret til at skyde ruinerne ned, hvilket mislykkedes, hvorimod ruder knustes i hele omegnen.

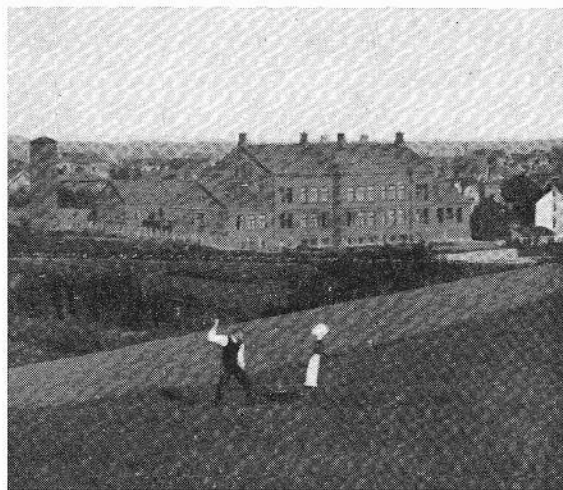
Endelig bør listen over Kühnells Århus-bygninger også indeholde »Borgmestergården«, som han var med til at rejse på Landsudstillingens terræn i 1909, pakke sammen igen og påny opstille, så den nu står, hvor den står: »I Den gamle By«. (Hvilket vist forøvrigt er en fornærmelse at tilføje. Hvem ved ikke, hvor den står. Eller ligger?)

I bogen »Gamle Århusgader I« karakteriseres Kühnel som en af byens fineste arkitekter. Og i »Gamle Århusgader II« kan man på side 138 få et indtryk af manden selv, vor skoles arkitekt – i godt herreselskab ved en indvielse i »Den gamle By«.

Mine personlige erindringer om skolen daterer sig i første omgang til året 1922. Ved hjælp af den regneundervisning jeg nød i de følgende år er jeg her i stand til at konstatere, at jeg har mødt skolen, da den var $1/2 \times 75$ år gammel. Det var efterkrigstid med pladsproblemer såvel i skoler som i beboelsesejendomme. Vi var 36 elever i 1. klasse. Det troede vi, der skulle være. At det var normalt; om vi har taget skade af det er vanskeligt at afgøre. Forsøget kan ikke gøres om med en bedre klassekvotient. I triste stunder vil vi nok helst tro, at dagens bøv! skyldes dårlig start i skolen. Men på gunstige dage springer vi glade og fro op og dokumenterer, at vi måske netop er blevet et hold pokkers karle, fordi vi måtte så gruelig meget igennem. Bl. a. undvære gymnastik. (Jeg aner ikke hvor længe – og jeg savnede heller ikke det fag ...) Husvilde familier fik overladt gymnastikbygningen – og så var der vist en uhumske affære med et tjeret plankeværk og et primitivt friluftspissoir?

Hvordan skolen ellers var indrettet står så temmelig tydeligt i hukommelsen, men derfor virker det alligevel vemo-

Bagsiden af skolen – ca. år 1900
Efter foto fra Folkebibliotekets lokalhistoriske samling

digtkildrende at afkontrollere tegningerne af de 4 etager, som de tog sig ud i 1929, gengivet i festskriftet »Ny Munkegades Skole 1847–1947«. Endnu stærkere virker det at gense staben fra 29, et helsides foto af overlærer K. P. Kristensen, skolebetjent Andersen plus de 18 lærerkræfter. Hvis jeg før kom til at karakterisere lærerne med en fælles betegnelse, hvori indgik forstavelen old – så får bogens billede mig ikke til at vakle, men det gør derimod bogens tørre oplysninger om lærernes fødselsår! Det er fatalt. Jeg har kun halvvejs ret. Halvdelen var født i årene mellem 1859 og 1867, den anden halvdel nærmest jævnaldrende med mine egne forældre. Og så var der en ung lærer. Det står skrevet, at Ingvard Christensen Baadsgaard er født i 1887. Ergo må han have været omkring 40 år, da vi oplevede ham. Det er nok ikke værd at komme nærmere ind på, hvor bedaget man er i en alder af 40 år?

Udsigtsmæssigt tilbragte vi gode år i klasseværelset på 1. sal til skolegårds-siden. Men det var ikke »til gården« alligevel, når vi kunne sidde og kontrollere det pulveriserende liv op og ned ad Ny Munkegade. Godt at arkitekt Kühnel havde husket at få sat gode store vinduer i til os. Jeg er ham også taknemmelig for placeringen af naturhistorielokalet lige over for brandstationen; dengang lidet anende, at vi derved havde udsigt til et andet af hans arkitektoniske værker. Det hjalp mig (og måske også mange andre) gennem mange drøje botanik- og zoologitimer, at der var så meget at holde øje med – udenfor!

Når man så i samme jubilæumsbog ser tegninger af bygningens indretning ca. 1945 – og nu pr. fantasi må lægge 20 år mere til, bliver der sikkert brug for endnu en gang at udstøde det traditionelle AK, hvor forandret! Men for skolens trivsel har alle forandringerne i årenes løb forhåbentlig været til det bedre.

Det er, som i 20'erne, med en vis beklæmmelse man nærmer sig stilens sidste punktum. Opgaven bliver sjældent løst så stort og flot, som man forud forestillede sig. At sætte en disposition op er let nok; sværere at følge den. Men med et lettelsens suk – ganske som i 20'erne – konstaterer jeg nu, at der er præsteret en hel masse linjer. Nu kan stilen afleveres; man risikerer ingen sveder. Og hvad bedre er: Der er vel heller ingen, der skal give karakter?

Sigfred Hjort Eriksen.

GOD DAG FAR VEL

At blive udnævnt til skoleinspektør ved Ny Munkegades Skole betragter jeg som en stor lykke. Ny Munkegades Skole har altid været en god, veldrevet skole med flinke elever og et dygtigt lærerpersonale. Da jeg var dreng, stod man i kø for at blive elev her. Det at være Munkegade-elev var det samme som at være en kvalitetselev.

Skolen fremtræder i dag – trods sin høje alder – 75 år – som en smuk skole, der er fuldt udbygget efter loven. Det er en stor glæde at se, at skolens elever behandler den pænt – eleverne har forstået at værdsætte deres skole.

Ny Munkegades Skole hører til de små skoler i Århus, og det er en stor fordel – vi er ikke flere, end at vi kan komme til at kende hinanden rigtigt, det er af stor betydning for et godt samarbejde, således at vi kan opnå et godt resultat til gavn for eleverne, forældrene og skolen.

Jeg glæder mig meget til at gå i gang med arbejdet her – jeg glæder mig til samarbejdet med elevforening og forældrekreds og skolenavn og jeg håber, jeg kan være med til at føre skolen videre i de samme gode baner som hidtil.

Sv. E. Bang-Sørensen.

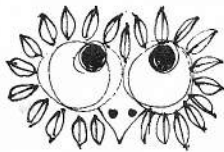
Formanden har bedt mig »sige farvel« med et par ord til Munke-Posten. Det kan der selvfølgelig ikke være tale om. Godt nok må vi se i øjnene, at der har fundet forretningsoverdragelse sted, og at det nu er Bang-Sørensen, der har fået lov til at fortsætte med såvel rekruttering af nye medlemmer til foreningen som med at være vært for tidligere elever, der forhåbentlig fortsat vil finde tilbage til den gamle skole.

Men jeg trøster mig med, at jeg fortsat er med i kredsen omkring skolen! Og lad det blot være sagt: Jeg glæder mig (omtrent daglig) ved at løbe på venner fra tiden her, tidligere elever og kolleger, forældre og andre, der har været tilknyttet arbejdet på Ny Munkegades Skole.

Nej! Ikke farvel. Men derimod en hjertelig hilsen til alle kontakterne fra ca. 20 års tilknytning til skolen. Det er med største taknemmelighed, jeg kan tænke tilbage på tiden her og alle de forskellige afskygninger af gode timer, arbejdet har givet mig på dette sted.

Og når man bliver i byen og i branchen, skulle der jo ikke være grund til at registrere det store brud. På gaden, i elevforeningen, på skolen – vi vil fortsat være inde i fællesskabet!

Tak for årene, hvor mit udgangspunkt var Ny Munkegades Skole – og på gensyn!
P. Dethlefsen.

»En oplevelse som radioreporter« skrev Munke-Postens redaktør, da han var så venlig at invitere mig til for en gang skyld at optræde i spalter i stedet for i æter. Tja, der er så mange, sjove, dystre, nogle af dem vittige: Krig i Katanga, frihedskamp i Sydrhodesia, Algeriet i ruiner, tøbrud i Sovjets mønstersatellit – og den gode soldat Svejks fædreland – Tjekoslovakiet, Krushev i Skandinavien, gigantparade for Mao Tse-tung i Peking, tja ...

Der er så mange episoder, men en af dem hører til kategorien »oplevelser jeg aldrig glemmer«. Og desuden viste den mig en bestanddel af politik, som man har svært ved at forstå, når man til daglig sidder fredeligt i Slingerup og vurderer verdenssituationen koldt og nøgternt på baggrund af bøger og aviser: Det irrationelle, som ikke lader sig forstå ved fornuftens hjælp.

Hadet var det, jeg lærte at kende på, hvad der egentlig skulle være kærlighedens eller i hvert fald kærlighedsgudindens ø, Kypern. Da Afrodite var født af havets skum, lod hun sig føre til Kyperns kyst, til stranden ved Paphos med de hvide kalkklipper, fyrretræerne og olivenlundene, og her gik hun i land. Hun var Kyperns gudinde mere end nogen anden, og den, der besøger øens skønne sydkyst, finder stadig her Fontana Amorosa, kærlighedskilden, som Afrodite badede i og som skænker kærlighed til den, der drikker af den.

Men Kypern er en hadets ø. Det, jeg husker bedst fra den sønderrevne lilliputstat, er ikke det vinblå hav, som Afrodite den skumfødte steg op af for årtusinder siden. Det er en dag i januar 1964, som jeg tilbragte på en muhamedansk kirkegård på en tør, hård slette udenfor landsbyen Ayios Vasilios nedenfor den nøgne Kyrenia-bjergkæde, og af de

mange lyde, der er gået gennem min mikrofon, husker jeg bedst hugget af spaderne som håndteredes af tyrkiske arbejdsmænd med tørklæder for næse og mund, oversprøjtede med decinficerende vædske, der skulle dæmpe den uhyggelige lugt: Lugten af de lig af deres myrdede trosfæller, som de søgte efter. Mens graverne arbejdede, stod jeg der sammen med en snes andre udenlandske journalister og ventede. Tre britiske militærlastbiler var kørt op på kirkegården for at transportere ligene tilbage til hovedstaden Nicosia, og fire engelske soldater med skudklare maskinpistoler stod parat til at sikre graverne mod eventuelle græske overfald, mens andre tredive var spredt ud i terrænet.

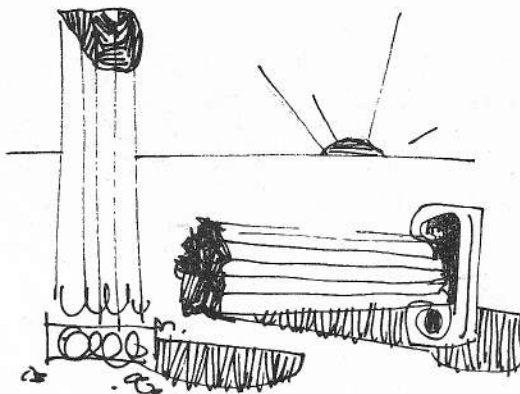
Forhistorien til denne kvalmende dag var denne: Under den græsk-tyrkiske borgerkrig, der brød ud i julen 1963, henvendte de tyrkisk-kypriotiske myndigheder sig til sundhedsministeriets græske departementschef og bad om oplysning i anledning af meldinger, der var fremkommet om fund af tyrkiske lig på Nicosias Almindelige Hospital, som ligger i den bydel, hvor grækerne havde magten. Efter indgriben fra Røde Kors udleverede de græske myndigheder en liste over de dræbte, som skulle være begravet på kirkegården i Ayios Vasilios. De græske hospitalsmyndigheder meddelte også, at de havde fremskaffet en hodja, en muhamedansk landsbypræst, der havde begravet ligene i overensstemmelse med det muhamedanske ritual. I begyndelsen af januar kørte så en tyrkisk læge, de tyrkiske arbejdsmænd, en britisk militær eskorte og de udenlandske journalister de tyve kilometer ud til Ayios Vasilios.

Briterne spredte sig i terrænet og etablerede vejspæringer, så trafikken kunne kontrolleres. Gravningen begyndte. Grækerne havde meddelt, at ligene var begravet på tre for-

skellige steder på kirkegården, og vi kunne desuden se sporene efter en bulldozer. En britisk sergent med en stålsonde lokaliserede de punkter, hvor det ville være rimeligst at grave, og det varede ikke længe, før lugten fortalte, at vi var på sporet. Endnu en gang brugte sergenten sin stålsonde, og graverne blev nu så sikre i deres sag, at hvor de før havde brugt spader for ikke ved et uheld at beskadige ligene, tog de nu hakker i anvendelse for hurtigt at komme ned i jorden imellem de dræbte tyrkere. Lugten blev stærkere. De grove omrids af et lerdækket lig var begyndt at dukke frem. En mand sprøjtede mere vædske ned i graven og på de tørklæder, som dækkede arbejdernes mund og næse. Man hentede finere arbejdsredskaber og begyndte at skrabe leret af liget, samtidig med at man begyndte at frigøre det lig, som måtte ligge ved siden af det, man først havde fundet.

Snart lå den døde mand på jorden i et tæppe. På brystet og i hovedet var der tydelige spor af blod. Han var en 55-60 år og fuldt påklædt i bøndernes vanlige dragt med støvler på benene. Det muhamedanske begravelsesritual kræver, at liget vaskes og svøbes i et hvidt lin, nærmest en kjortel, og det var altså ikke tilfældet her. Ej heller var liget i hospitalstøj.

Ved solnedgang havde man fundet ialt 14 lig, alle i hverdagstøj, alle skudt gennem hovedet, og to af dem bagbundet, tydeligt nok dræbt, efter at de var taget til fange. De tyrkiske hospitalsmyndigheders identifikation af ligene gjorde det klart, at det ikke drejede sig om de personer, der ifølge grækerne var døde på hospitalet eller var ført til hospitalet, efter at de var dræbt, men om tyrkiske bønder fra Ayios Vasilios og nærliggende landsbyer, som var dræbt

herude og kastet i graven. Ved et uheld havde grækerne altså vist tyrkerne og verdenspressen vej til en af de private græske banders henrettelsesplads.

Jeg vil ikke med denne oplevelse påstå, at grækerne er onde mennesker i modsætning til tyrkerne. Havde heldet været med grækerne, kunne tyrkerne sikkert have været i deres sted. Men denne kvalmende dag på Ayios Vasilios, med mikrofonen henne ved graverne, lærte mig ligeså meget om politik som et år på universitetet.

Preben Døllerup, mag. art.
Realist 1944.

Redaktør ved radioavisen.

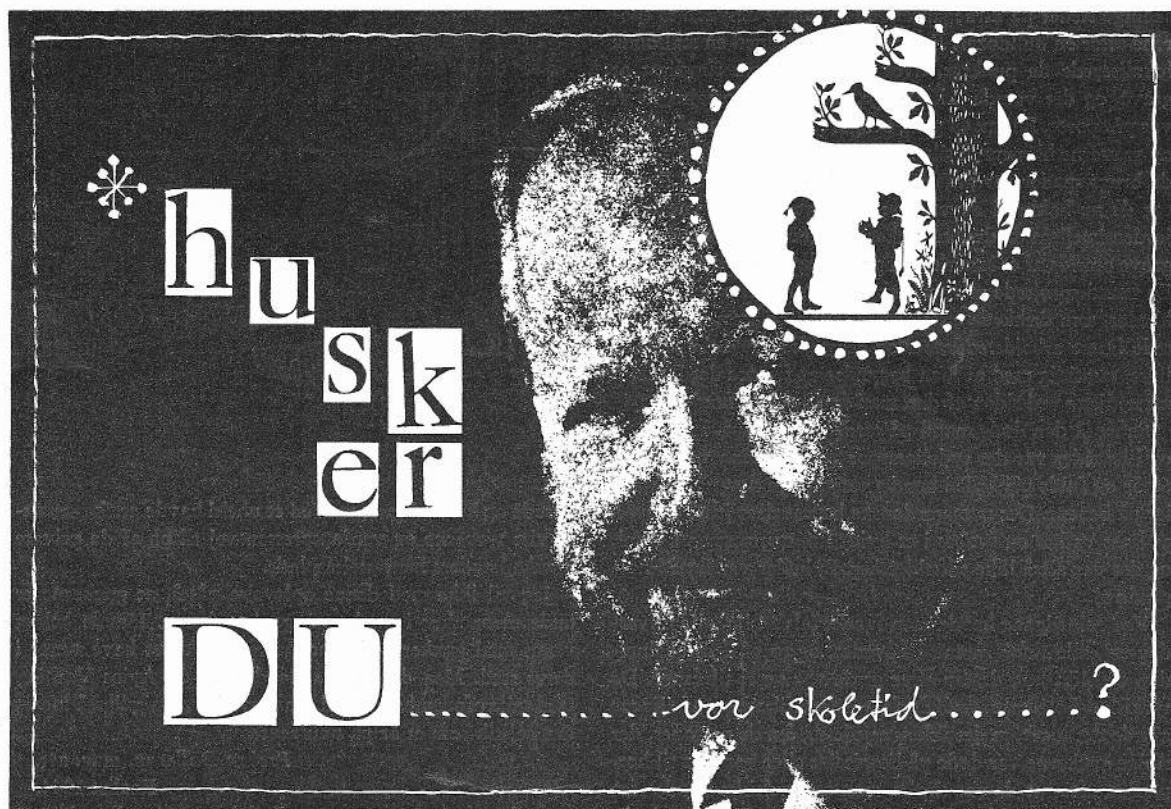
SKOLEN INVITERER TIL 75 ÅRS JUBILÆUM

Alle tidligere elever er velkommen til at deltage i flaghejsning og morgensang i skolegården tirsdag den 2. marts 1965 kl. 8,00.

Derefter er der indtil kl. 9,30 lejlighed til at bese skolen, ligesom der vil være mulighed for at købe kaffe.

Om aftenen afholdes skolefest på Østergades Hotel. Billetter her-til kan købes forud på skolen.

– Vel mødt!

Om jeg kan huske noget fra min skoletid? Jo, det er bestemt en tid, man aldrig glemmer.

Og det er mærkeligt, at det, der ligger længst borte, det husker man bedst.

Mine første skoleår var, da skolen lå i Vestergade med en indgang gennem en smal gang fra hjørnet af Møllestien. Den var sikkert ikke mere end en meter bred. Men vi var jo heller ikke ret store dengang.

Det var i året 1884, at jeg med bankende hjerte for første gang passerede den smalle gang og kom ind i skolegården, hvor seks »lokummer« i baggrunden var det første, man fik øje på.

Her var det, at overlærer Müller, en mægtig stor mand med fuldkæg, en af de første dage holdt en ildnende tordentale til os små purke om, at vi skulle vokse os store og styrke med mod i bryst, så vi kunne rejse ned og slå tyskerne og vinde Slesvig og Holsten tilbage til moder Danmark.

Jeg husker, at jeg var ved at gå bagover af vigtighed over det store hvern, der her var pålagt mig, og jeg var fuldkommen overbevist om, at når jeg tog min sidekammerat, Christian, med, så kunne vi sagtens ordne den håndfuld tyskere, og jeg gik hjem og fortalte min far om det glædelige i en sådan udmærkelse. Men han delte mærkværdig nok ikke min begejstring, rejste sig med et ryk fra stolen og udbrød: »Det er dog for galt at begynde at indpode krigsgalskab i børn, der kun er 6-7 år gamle. Han skal komme i avisen«.

Min far var redaktør af »Demokraten« dengang, så vi havde det økonomisk godt.

Min far fik 15 kr. om ugen som ansvarshavende chefred-

aktør af »Demokraten«, så derfor kunne han jo også godt tillade sig at sætte mig i en af de få betalingsskoler, der var i byen. Og det blev den skole, som senere blev Munkegades Skole.

En lærer jeg aldrig glemmer var lærer Søren Petersen. Han var en diamentral modtætning til overlærer Müller, en stille og rolig og fredselskende mand.

Han blev senere overlærer i Paradisgades skole. Han var regnelærer og herskede samtidig enevældig over fysikværelset, hvor vi fik undervisning i zoologi og botanik.

Værelset lå oppe i tagetagen med skrå vægge og selvfølgelig sand på gulvet.

Søren Petersen var også musikalsk, og han duperede os drenge ved, når han strøede sand på en kobberplade og så strøg på kanten af kobberpladen med en violinbue, så kunne der danne sig figurer af sandet på pladen, en ny figur for hvert nyt strøg, han frembragte med violinbuen.

Vi var meget duperede. Men det bedste var ligegodt læren om elektricitet. Så stillede han os op i en rundkreds og bad os tage hinanden i hænderne og så sendte han ved hjælp af en leydnerflaske en strøm af elektricitet igennem hele bundtet.

Han sa', at det var et lyn, der fo'r igennem os allesammen fra hånd til hånd.

Det gav kun et svagt elektrisk stød.

Og så grinede vi, og så syntes vi, at det ikke var så slemt at blive ramt af lynet.

Men der var ligegodt én, som bad om at måtte »gå i gården«, da han havde fået et af Søren Petersens lyn igennem sig.

Så var der lærer Kok. Han skulle aldrig have været lærer. Han stod aldeles magtesløs overfor den flok lømler, vi var. Så snart han vendte ryggen til os, så lød der uvægerligt fra en eller anden krog i klassen et »kok, kok, kykkelikye«. – Men der var aldrig nogen af os, der havde hørt hanegalet eller hvem det var, der havde galet.

Og lærer Kok var næsten grædefærdig over de uvorne lømler, som han var nødt til at omgåes.

Der blev også engang lavet en sang til hans ære. Det var dengang en dampkedel ovre i en fabriksvirksomhed på den modsatte side af Møllestien sprang i luften med et vældigt brag, så nogle af tagstenene røg helt over i skolegården til os. Vi stormede ud af klasseværelset, ned ad trapperne og ud i gården.

Lærer Kok sprang ned fra katederet og råbte: »Vil I blive

Men så kom endelig tiden, den store dag, da skolen skulle flytte til Munkegade i den nye store, pragtfulde skolebygning. Det var en begivenhed. Alt det, der kunne bruges af det gamle skoleinventar, blev læstet på en flyttevogn, men den kære lærer Søren Petersen var altfor omhyggelig med sine dyrebare rekvisitter fra fysikværelset.

De mest betroede drenge fik hver en ting at bære. Én gik med leydnerflasken og én med violinbuen og én med en udstoppet vildand og i spidsen for hele optøget gik én med en udstoppet ugle – symbolet på visdommen.

Der var en der af bare vittighed udtalte, at vi særlig udvalgte var skolens »bærende« kræfter, og det kunne jo ikke benægtes, da vi hver især bar på en ting fra skolen.

Så kom vi altså til Munkegade og vi gjorde vel nok store øjne, da vi så den store flotte skolebygning, og endnu mere

Fra Den højere Borger-Drengeskole i Vestergade ca. 1888. Udlånt fra Aarhus Folkebiblioteks lokalhistoriske samling

her!!« Men hele klassen fo'r afsted og vi standsede ikke før vi var nået helt ned ad Vestergade, helt hen til bager Hollens butik, hvor man kunne købe en hel kasketfuld af rugpebernødder for 2 øre.

Han fik udsolgt den dag.

Der blev som sagt senere digtet en sang om den episode, hvor lærer Kok selvfølgelig måtte holde for. Hvert vers endte med refrænet: »Kykkelikye, lad hønen gå«. Jeg kan huske et af versene:

*Ruderne i stykker gik,
Kok en sten i ho'det fik.
Højt han galed' og udbrød:
»Av! Min stakkels, stakkels nød,
åh, min hjerne er så blød
den består jo kun af grød!«
Kykkelikye, lad hønen gå!*

Det var synd for Kok.

forbavsede blev vi, da vi kom op i sanglesalen, det var som Jeppe, der var kommet i Himmerige. Det var noget andet end den gamle, faldefærdige bygning i Møllestien og klasseværelserne med sand på gulvet.

Vi begyndte i den nye skole med den kære og afholdte Knud Kristensen som overlærer.

Man kan ikke tænke på Munkegades skole uden at billedet af overlærer Knud Kristensen dukker frem. Mandig og streng, men altid retfærdig. Han har kun én gang over for os brugt det meget forhadte spanskror, det var i sangtimen. Vi havde lærer Holm, som senere blev alterdegn ved Sct. Poulskirken, til at lære os at synge, hvilket vist må have været en meget vanskelig opgave.

Vi ku' ikke li' ham. Og vor misfornøjelse med hans måde at være på gav sig en dag udslag i, at en af drengene sendte ham et råddent æble i nakken, da han et øjeblik vendte ryggen til for at studere noderne.

»Hvem var det?«

Fortsættes side 10.

Elevforeningen meddeler

Det er nu 18 år siden, at Munkegades skole med stor festivitas fejrede 100 års jubilæum. Mange af os husker endnu den store dag.

Men hvad er så det, at skolen nu kan fejre 75 års jubilæum? Ja, det forholder sig sådan, at det er 75 år siden, at skolebygningen i Munkegade blev taget i brug. Før den tid lå skolen som bekendt i Vestergade.

75 år er et langt åremål, og i tusindvis af elever har i disse mange år under to overlærere og tre skoleinspektørers auspicer indsuget megen lærdom under skolens tag.

Elevforeningens bestyrelse finder det virkelig interessant og værdifuldt, at en i ordets også bogstavelige forstand gammel Munkegade-dreng, Charles Jensen, i dette blad fortæller om sin skoletid i 1890'erne og om, at han var med til at flytte den gamle skole i Vestergade til den, vi alle kender, i Munkegade. Det er et stykke historie, der rulles op for os. En hel anden tid fremkaldes i denne artikel, som utvivlsomt vil have interesse for alle gamle elever.

I det forløbne år har skolen måttet tage afsked med sin dygtige skoleinspektør, herr P. Dethlefsen, der er blevet viceskoleledende i Århus. Elevforeningen er viceskoleledende megen tak skyldig for sin altid hjælpsomme medvirken i og aktive indsats for samarbejdet og skolen. Som en tak herfor blev viceskoleledende ved elevforeningens sidste generalforsamling udnævnt til æresmedlem af foreningen.

Til ny skoleinspektør blev udnævnt herr Sv. E. Bang-Sørensen, der tidligere var viceskoleinspektør ved Paradisgades skole. Elevforeningen ser hen til et godt samarbejde også med den nye skoleinspektør.

Generalforsamlingen i 1965 påregnes afholdt onsdag den 26. maj – aftenen før Kristi Himmelfartsdag.

Kurt Hansen.

18 år efter, at skolen fyldte 100 år, runder den i marts 1965 de 75! Det lyder helt urimeligt for den uindviede og kunne måske få ham til at tro, at man havde lavet et lille nummer for at få lejlighed til at feste, sådan som man altid har haft lyst til det på den skole.

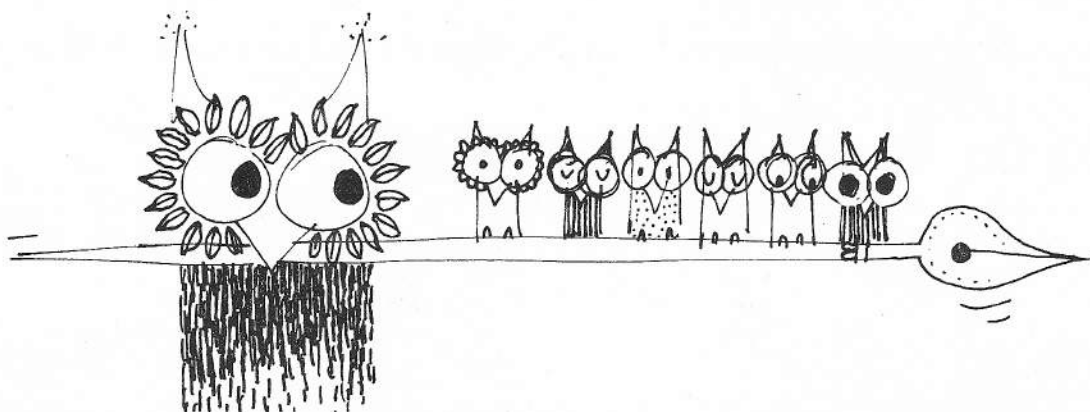
Men det er ikke noget nummer. Begge jubilæer er rigtige, også i den anførte orden.

I 1847 oprettedes i Vestergade en skole, som i 1890 flyttede til Ny Munkegade. I et festligt optog vandrede lærere og elever belæssede med bøger, hæfter og andre remedier i 1890 fra Vestergade til Munkegade. Bygningen fulgte ikke med, men ånden gjorde det, og det var netop Munkegade-ånden – født i Vestergade – der blev 100 år i 1947.

Til forsvar for det berettigede i at fejre denne 100 års dag skrev »Demokraten« bl. a.: »Der kunne måske findes en sur skeptiker, som ville indvende, at det er to efter hinanden følgende skoler, der tilsammen fylder de 100 år, men kom ikke og fortæl »Munkegade-drengene« noget sådant! Det vil aldrig blive taget gyldigt, så vist som en skole ikke består af det hus, hvori den lever, men af det liv, den ånd, der præger dens virke i arbejdet som ved festerne, og set fra dette fuldkomment rigtige synspunkt er kontinuiteten klar og ubrudt og festen absolut berettiget«.

Et så stærkt og uigendriveligt forsvar for 100 års dagen, for åndens 100 år, kan rent umiddelbart stille 75 års dagen i skygge. Er det da ikke blot en bygning, man fejrer? En ramme om skolelivet? Jo, det er det *også!* Men det er mere end det. Det er en festdag for livet indenfor murene, således som det har udfoldet sig i de 75 år, og ingen vil vel sige, at ånden forkrøbledes i de år?

Fortsættes side 11.

anno

1904

7. B. - 1904

Kan du finde dig selv? Er du en af Knud Christensens »slappe drenge«, så skriv til os, lad os høre lidt om klassen og begivenhederne omkring den.

Billedarkivaren.

GENERAL FORSAMLINGEN

Den 31. maj afholdt foreningen sin ordinære generalforsamling på hotel »Regina«.

Skoleinspektør P. Dethlefsen blev valgt til dirigent, og formanden kunne herefter gå over til beretningen. I det forløbne år var der sket en lille stigning i medlemstallet, men desværre samtidig en nedgang i antallet af kontingentindbetalinger, og formanden rettede en kraftig opfordring til medlemmerne om at få betalt kontingentet.

Senere omtalte formanden den vanskelighed, der var med at få de sidste årgange til at gå ind som medlemmer af foreningen; bestyrelsen arbejder stadig med tanken om et arrangement, der især henvender sig til de unge, men samtidig gjorde han opmærksom på, at man herved kunne risikere at få foreningen delt op i to afdelinger.

Formanden sluttede sin beretning med en opfordring til medlemmerne om at komme med bidrag til »Munke-Posten«.

Efter at beretningen havde været til debat, gik man over til regnskabet, der blev godkendt, og derefter valg, der alle var genvalg, idet dog formanden gjorde opmærksom på, at det for hans vedkommende ville blive det sidste år som formand for foreningen.

Den 1. maj forlod P. Dethlefsen Ny Munkegades skole, idet han var blevet udnævnt til viceskoledirektør. Kurt Hansen foreslog, at man fra foreningens side takkede P. Dethlefsen for det store arbejde, han havde udført for foreningen, ved at udnævne ham til æresmedlem. Dette forslag blev enstemmigt vedtaget.

Ved det efterfølgende traktement havde deltagerne den fornøjelse at høre hr. Charles Jensen fortælle minder fra skolen i Vestergade og fra flytningen til den nye bygning i Ny Munkegade.

TEKTRA A/S

Ingeniør- & handelsfirma

Guldsmedgade 22

Århus C

Husker du ... (fortsat fra side 7)

Intet svar, og da det var umuligt at få synderen til at bekende, og da vi andre ikke ville sladre, så blev overlæreren hentet.

Han talte først indtrængende til os »slappe drenge«, men forgæves. Det var umuligt at få synderen frem. Og så greb Knud Kristensen som et sidste forsøg til spanskkrøret. En sådan forseelse skulle straffes.

»Ser I«, sa' han. Hvis den ualmindelig »slappe dreng« ikke har mod til at melde sig, og I andre ikke vil sige, hvem han er, så skal han få lov til at se, at hele klassen får af spanskkrøret for hans skyld. Hvem er han så?»

Men ingen meldte sig.

Så tog Knud Kristensen spanskkrøret.

Række for række måtte vi stille oppe foran i sangsalen, stramme bukserne, bide tænderne sammen og modta' hver 3 slag af spanskkrøret på den del af legemet, der er højest, når man bukker sig. Så stod overlæreren et øjeblik og så bedrøvet ud. »Fy Du feje »slappe dreng« – og så gik han.

Da han var godt og vel ude ad døren, så blev døren igen åbnet, og en dreng kom grinende ind.

Han havde lige før overlæreren blev hentet fået lov til at »gå i gården«. Det måtte man jo ikke nægte de søde drenge. Det var ham, der havde sendt det rådne æble i nakken af sanglærer Holm!!

Og hvis I synes, at denne min beretning om episoder og erindringer fra skoleårene er for lang og for kedelig og I derfor vil tæve mig, når vi mødes til fest engang, så er jeg også »gået i gården«.

Charles Jensen.

Ved afslutningsfesten i juni 1964 uddeltes følgende legater og præmier:

Knud Kristensens mindelegat:

Kim Christensen, 3. real.

Årgang 1921–22. Sports- og kammeratskabslegat:

Torkil Roager, 9–1 klasse.

Forældreforeningens legat:

Karl Rasmussen, 10. klasse.

Elevforeningens legater:

Krøger Laursen, 3. real.

Kurt Brouer, 10. klasse.

Bjarne H. Pedersen, 9–1.

Leif Kjeldberg, 9–2.

Skolens præmie:

Victor Daugård.

Klip fra skolens... (fortsat fra side 8)

Nej, den blev plejet og passet og fik især kraft af en række fremragende skoleledere, der hver har andel i, at alle gamle Munkegade-drengene føler, at ånden må have Munkegade knyttet til sig, for at man ret forstår kvalitetsbetegnelsen: Det er *Munkegade-ånden*, man taler om!

Derfor er 75 års dagen i 1965 lige så mindeværdig, som 100 års dagen var det i 1947. – Og så kan vi jo glæde os til, at vi om 7 år kan fejre 125 års jubilæum! – Det er lidt indviklet, men da det kan give anledning til det dobbelte antal fester, kan enhver rigtig Munkegade-dreng sagtens regne det ud.

Nu gælder det imidlertid 75 års dagen. Forhåbentlig møder mange gamle elever op og mindes og »husker hinanden på«.

Utallige hændelser vil blive frisket op – og pyntet lidt på, som det jo er sædvane, når gamle »frontkammerater« mødes. Det er svært at sige, hvad der vil blive snakket om, hvad der vil blive leet ad, og hvad man vil være ærbødig overfor. Men mindes vil man, i glimt, i klip, fra hukommelsens arkiv, som det følgende forhåbentlig kan hjælpe til med at puste støvet af.

Måske husker man den første skoledag, og måske har man særlig grund til at føle sympati med den dreng, der blev ved med at græde, da han kom i skole. Man spurgte ham så, hvad der var i vejen. Var det lærerne, der var noget i vejen med? Nej! – Var det kammeraterne? Nej, sagde han, jeg ved ikke, hvad det er, men jeg er faneme så fortvivlet.

Eller husker man de danske stile, og har man haft lige så svært ved at forstå karaktererne som »P. Sørensen Rughalm« i skolebladet »Faklen«:

Jeg skrev en dag en mægtig stil.
(Ja, altså mægtig god).
Jeg tænkte: Er du rigtig vild!
Jeg på mit hoved stod.

Men så der fjorten dage gik.
Jeg tænkte kun på »hot«,
Så kom den dag, vi stilen fik,
men hvad?! – Jeg fik kun »GODT«!

Vi skulle atter skrive stil.
(Det skal vi jo lidt tit).
Jeg sagde til mig selv: Jeg vil
nu skrive noget skidt!

Så endelig kom den store dag,
nu målet snart var nået!
Jeg nær had' sat mig med et brag,
thi ... jeg et UG havde fået!

Selvfølgelig får lærerne deres »omgang«, når der skal mindes. Nogle husker nok Knud Christensens morgenhilsen: »God morgen, drenge, så skal vi tilforladelig se at få begyndt«. Eller den snart klassiske historie om K. P. Kristensen, der en dag dukkede op ved et slagsmål og råbte med sin bas: »Spred jer, drenge!« – Alle flygtede på nær én, der nok syntes, at kravet om spredning var opfyldt. Det mente K. P. Kristensen imidlertid ikke. Han stillede lige hen imod den formastelige og råbte: »Ja, men så spred dig dog, dreng!«

Det har vel rykket lidt i mange »gamle drenge«, da pigerne holdt deres indtog i skolen. Men skal de af dem, der ofte var på udflugt til Christiansgades skole være helt ærlige, så de nok anderledes på det, da de gik i skole. En gjorde det i hvert fald. Han skrev om dette problem i skolebladet »Realisten«: »Hvorfor skal man finde sig i, at et »Nonnekloster« som Christiansgades skole og et »Munkekloster« som Ny Munkegades skole stadig eksisterer?« – Han skriver videre, at »mange unge næppe aner, hvordan de skal få en samtale i gang, når de står over for en person af et andet køn end deres eget. Grunden? – 'Klosterordningen'«. – Han modgås dog af en anden elev, der skriver, »at hvis drenge og piger kom til at gå i samme skole, ville der ikke blive noget som helst ud af undervisningen. Timerne ville gå med »flirten«, skrivning af breve til hinanden og al den slags fjas«.

Men måske har man ikke været på fodture til Christiansgade, men dyrket det sportslige i den lokale gymnastiksal, som med ungdommelig trang til overdrivelse kaldes et »bakterie-drivhus« i en artikel i »Bomben« 1937. (Atter et af de mange skoleblade).

Eller er det sorgen over inddrivelse af realistanlægget, der fremkaldes i erindringen? Om dette emne har der været en livlig diskussion i diverse skoleblade. Det forbausende for en tidligere elev er, at der også blandt eleverne har været fortalere for en nedlæggelse til fordel for en udvidelse af den fælles skolegård. Af følelsesmæssige årsager vil jeg dog kun citere et indlæg fra »Rb« til fordel for bevarelse af anlægget: – »I anledning af artiklen om skolens anlæg i nr. 2 tillader vi os høfligst at forespørge, om den ærede redaktør af det ellers så udmærkede blad ikke har tænkt sig at blive realist. Ganske vist trænger legepladsen til at udvides, men derfor behøver det ikke absolut at gå ud over REALISTERNES EL-DORADO, og når redaktøren selv kommer i realklassen, vil han sikkert bittert erkende, at der er hårdt brug for anlægget, især når man skal læse i frikvartererne, og det bliver man simpelthen nødt til, hvis man overhovedet vil gøre sig håb om at følge nogenlunde med«.

Det bliver nok mest de glade episoder, man vil tale om, f. eks. ikke så meget krigens begyndelse som dens afslutning, ikke så meget udlændigheden i Fr. Allé som hjemkomsten. Det var 18. juni 1945, unge og gamle elever med fane og orkester i spidsen gik i triumftog til Ny Munkegades skole. Ved indgangen var der bygget en æresport med indskriften »Hjem, kære hjem« – og så kan de, der var med dengang, nok huske resten.

– – –
Eller mindes man ... Ja, det gør man! – Der kunne diskes op i det uendelige. Og det vil der blive, når gamle klassekammerater mødes til 75 års jubilæum den 2. marts.

Erik Askel.

Aktieselskab
**Vesterbro
Trælasthandel**

Silkeborgvej 4 . Århus C

FJERNVARME

 Marinus Johansen & Søn

Jyllands Skiltefabrik

Asylgade . Århus C . Telefon 2 20 36

Stempler og skilte
til ethvert formål

**Brd.
Koføed**

LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF
CERES BRYGGERIERNE
ØSTJYDSKE BRYGGERIER AKTIESELSKAB

Stenhuggeri . Århus C